

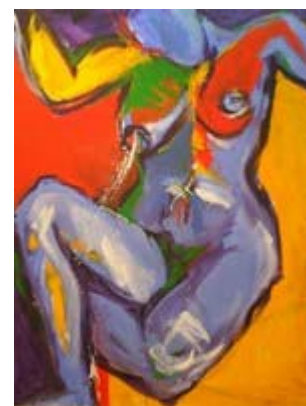
TOP GALERII / Un taifas la Europa

Sebastian Amza 13.01.2009

O prelungire de Sibiu-Luxemburg, capitale culturale europene acum doi ani. Un follow-up bucurestean sfios, discret, fara efuziuni bombastice, fara explozii egotiste ori tulburari de geopostura. Un simplu dialog intre doi artisti, unul apartinand burgheziei luxemice (adica luxemburghezi!), iar celalalt, unul dintre cei mai talentati machidoni din Romania. O convorbire vizuala delicata si calda, gazduita de Galeria Simeza*, sub auspiciile Fundatiei Paneuropa. O intre-tinere de privire a doi artisti potriviti la idee.

Francois Felten tinde spre varsta artistica a sexagenariatului, interval in care, cel putin in cazul lui, placerea se ascute prin reflexie, iar arta prin decantarea pana aproape de manierism. Pana la atingerea sublimului, panzele freatice ale imageriei sale interioare se nutresc din studiile de filosofie la Luxemburg si de teologie la Innsbruck, ca si din cele de pictura si desen. De aceea, la el, meditatie rezoneaza perfect cu maniera de exprimare. Este pur moderna. Aburcata pe un raport disproportionat privind participarea fiecarei componente la nasterea operei de arta. Cu cat temele sale emergente se sustin pe largi canoane de idei, a caror abstractiune se organizeaza pe fundamente sistemice ce tin de filosofie (daca nu strict de ea, macar de o anume „*filie pentru sophia*“!) sau de teologie, cu atat exprimarea lor, actualizarea lor in concret se face mai violent, mai neastepatat, mai inedit si mai insolit. E un fel de fantasmageneza a dogmei. O hermeneutica de salvare. Aproape ca nici nu mai conteaza obiectul in sine, cat discutia din jurul lui, despre el. Astfel incat, tablourile sunt doar pretexte pentru fantazari multiple. De pilda, despre „*Pietă*“, citita intr-o alta cheie (mai aproape de arhetipul adamic, superba cutezanta!), despre diavoli simpatici si caraghiosi, eroi de carnaval in Infern, despre o „*mater dolorosa*“ in stare de nud si careia ii supureaza un san sau despre pasari care sunt gata sa inghita paduri de ruguri (probabil in topica Iadului!). Toate aceste viziuni se sprijina pe o policromie violenta, o explozie de culori acerba, cu translaturi clare, daca ar fi sa cautam repere (asa cum se cuvine!), in universul coloristic al fauvistilor. „*Bestiile*“ care au dinamitat conventia, contrapunandu-i culoarea, alde Matisse, Derain, Maurice de Vlaminck, Dufy sau Marquet, s-au complacut in acest dezmat facand baie in mijlocul naturii. De partea lui, Francois Felten s-a hotarat sa inoate printre sisteme. Carora insa, pierdut mereu intre luntrile cu ludic si lucid, nu se poate abtine sa nu le dea cu tifla.

Titi Ceara este prezent doar in poze. Din pacate. Dar el se asociaza perfect cu a treia parte din Benelux. In sensul ca fotografiile, generoase si de o ireprosabila calitate, reprezinta lucrari pe care sculptorul roman le-a realizat in timpul unei tabere de cateva luni in Luxemburg. si care au ramas acolo, la fata locului, spre a infrumuseta cu spiritul lor inalt spatiul din Marele Ducat. Unul dintre cei mai reputati si mai discreti artisti plastici din Romania, Titi Ceara e sustinut de un privilegiu dumnezeiesc: viseaza in acelasi timp cu mainile, provocand lemnul sa se assembleze cu eterul initial. Intr-o liniste desavarsita. De aceea, lucrarile sale („*Robul si roaba*“, „*Roata*“, „*Priveghi*“, „*Cain si Abel*“, „*Spirale*“ si celelalte) raspandesc acea mireasma de tacere, de inceput

de lume, care insoteste indeobste capodoperele. Ele par a fi create intr-un „*illo tempore*”, fata de care insasi istoria e paralela. Nu reuseste sa le contina, nu e in stare sa le inglobeze. Astfel ca, la fel ca in cazul miturilor, reverberatia lor e perpetua si continua. „*Nu mi-am dorit niciodata sa epatez. Orice provocare este efemera, ca o lovitura de ciocan pe o placa de faianta; or, asta n-o poti retine decat o singura data*” – marturiseste artistul intr-un interviu. Sculpturile singulare ale lui Titi Ceara au destinul modelelor. Adica asteapta mantuirea. Prin asociere. Prin clasare. Prin similitudine Pana atunci, insa ele sunt condamnate sa cutreiere singuratece oceanele veacurilor, in cautarea unei insule de referinta. Care sa le de-genereze. Sa le extraga din solipsismul genericului, al unicitatii.

Ca in orice taifas, intalnirea dintre cei doi artisti cu biografie complementara dovedeste in ultima instanta ca, dincolo de placerea dialogului, vorba lui Dostoievski, „*o greseala originala valoreaza mai mult decat un adevar banal*”. Europa unita e si o greseala, e si un adevar. Amandoua, insa la fel de originale si tot la fel de banale.

*) *Dialoguri culturale, Francois Felten - pictura, Titi Ceara – sculptura, Galeria Simeza*